

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Gabriely Bašné a soudců Mgr. Ondřeje Hrabce a Mgr. Kateřiny Kozákové ve věci

žalobkyně: **Z. Š.**
bytem X

proti
žalované: **Česká advokátní komora**
sídlem Národní 16, Praha 1 – Nové Město

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 8. 2025, č. j. 10.04-000085/25-0002, ze dne 11. 8. 2025, č. j. 10.04-000086/25-0002, ze dne 11. 8. 2025, č. j. 10.04-000087/25-0002, ze dne 14. 8. 2025, č. j. 10.04-000091/25-0002, ze dne 14. 8. 2025, č. j. 10.04-000092/25-0002,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. V dané věci se Městský soud v Praze zabýval dalším z mnoha sporů žalobkyně s žalovanou týkající se určení advokáta žalobkyni k poskytnutí právní služby za úplatu podle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (zákon o advokacii).

2. V dané věci se žalobkyně domáhala soudního přezkumu v záhlaví uvedených pěti rozhodnutí žalované, jimiž nebyl žalobkyni určen advokát k poskytnutí právní služby za úplatu podle § 18c zákona o advokacii. Jednalo se o: 1) žádost (na formuláři) ze dne 10. 7. 2025, již žalobkyně požádala o určení advokáta v řízení před Ústavním soudem o ústavní stížnosti proti usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2025, č. j. 21 As 43/2025–28. Žalovaná 1) žádosti žalobkyně nevyhověla rozhodnutím ze dne 11. 8. 2025, č. j. 10.04-000085/25-0002.
3. V pořadí 2) žádostí (podanou na formuláři) ze dne 11. 7. 2025, opět požádala žalovanou o určení advokáta, a to v řízení před Nejvyšším soudem o dovolání proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 2. 2025, č. j. 14 Co 60/2025-161. Žalovaná 2) žádosti žalobkyně nevyhověla rozhodnutím ze dne 11. 8. 2025, č. j. 10.04-000086/25-0002.
4. V pořadí 3) žádostí (podanou na formuláři) ze dne 11. 7. 2025, opět požádala žalovanou o určení advokáta, a to v řízení před Nejvyšším správním soudem o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 5. 2025, č. j. 15 A 119/2024–34. Žalovaná ani 3) žádosti žalobkyně nevyhověla rozhodnutím ze dne 11. 8. 2025, č. j. 10.04-000087/25-0002.
5. V pořadí 4) žádostí (podanou na formuláři) ze dne 21. 7. 2025, opět požádala žalovanou o určení advokáta, a to v řízení před Nejvyšším správním soudem o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 5. 2025, č. j. 11 A 128/2024–43. Žalovaná ani 4) žádosti žalobkyně nevyhověla rozhodnutím ze dne 14. 8. 2025, č. j. 10.04-000091/25-0002.
6. V pořadí 5) žádostí (podanou na formuláři) ze dne 21. 7. 2025, opět požádala žalovanou o určení advokáta, a to v řízení před Nejvyšším správním soudem o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 5. 2025, č. j. 11 A 113/2024–39. Žalovaná ani 5) žádosti žalobkyně nevyhověla rozhodnutím ze dne 14. 8. 2025, č. j. 10.04-000092/25-0002.
7. Soud shrnuje, že žalovaná všemi shora specifikovanými napadenými rozhodnutími žalobkyni advokáta neurčila, jelikož žalobkyně v žádosti neuvedla a nedoložila, že se neúspěšně pokusila zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou jí oslovených advokátů (a neprokázala tak, že si právní služby nemohla zajistit jinak, tj. na smluvním základě). V rozhodnutí ze dne 11. 8. 2025, č. j. 10.04-000085/25-0002, jímž bylo rozhodnuto o 1) žádosti žalobkyně (viz odstavec 2. rozsudku), se žalovaná navíc vyjádřila i ke včasnosti podané žádosti, kdy uvedla, že žalobkyně 1) žádost nepodala včas ve smyslu § 18 odst. 2 zákona o advokacii a judikatury správních soudů, neboť žádost podala pouhých 10 dní před koncem lhůty pro podání ústavní stížnosti.

II. Žaloba

8. Žalobkyně v žalobě vedle nezákonnosti namítala i nicotnost napadených rozhodnutí, a to z důvodu vnitřní rozpornosti výroků rozhodnutí. Namítala, že v důsledku nezákonnosti a nicotnosti napadených rozhodnutí jí bylo odepřeno právo na přístup k soudu dle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a právo na právní pomoc dle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.
9. Žalobkyně namítala, že ustanovení zákona o advokacii a vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 120/2018 Sb., o stanovení formulářů žádosti o určení advokáta a formuláře podnětu k poskytnutí jednorázové právní porady (dále jen „vyhláška č. 120/2018 Sb.“) vedle sebe neobstojí, protože § 23 odst. 5 zákona o advokacii na jedné straně explicitně upravuje možnost požádat o určení advokáta za úplatu, avšak na straně druhé tak činí implicitně podle § 18c téhož zákona, který je podle žalobkyně v rozporu s nálezem Ústavního soudu sp. zn.

Shodu s prvopisem provedla S. K.

Pl. ÚS 44/21. Zákon o advokacii ani po novele přijaté po nálezu sp. zn. Pl. ÚS 44/21 zjevně nepočítá s určením advokáta za úplatu. Žalobkyně uvedla, že zákonodárce v zákoně o advokacii nedoplnil v ustanovení § 18 odst. 2 písm. b) slova: „*bezplatně a za úplatu*“. S ohledem na to, že znění § 18 odst. 2 písm. b) zákona o advokacii se po novele nezměnilo, ustanovení § 18c se dle žalobkyně nadále týká určení advokáta bezplatně.

10. Podle žalobkyně v konečném důsledku musí žadatel nahlédnout do zákona, jelikož formulář žádosti o určení advokáta za úplatu nestanovuje doložení jmen dvou advokátů (ani jakým způsobem), a jde tedy o nedostatek vyhlášky č. 120/2018 Sb., i formuláře, jejichž nezákonnost a protiústavnost působí i nezákonnost a protiústavnost napadených rozhodnutí. Odkazy žalované na rozsudky Nejvyššího správního soudu považuje žalobkyně za nepřiléhavé, neboť v nich není řešena otázka nezákonnosti a neústavnosti formuláře žádosti a vyhlášky č. 120/2018 Sb.
11. Ve vztahu k závěru žalované obsaženému v napadeném rozhodnutí ze dne 11. 8. 2025, č. j. 10.04-000085/25-0002, že žádost o určení advokáta nepodala včas, žalobkyně namítla, že tento závěr nemá oporu v judikatuře. Žalovaná si svévolně stanovuje pravidla, ačkoliv zákonodárce v § 18 odst. 2 zákona o advokacii ve znění účinném od 1. 1. 2024 žádná pravidla ohledně včasnosti žádosti o určení advokáta za úplatu jasně, určitě a srozumitelně nevyjádřil. Navíc o všech jejích žádostech žalovaná rozhodla s prodlením, přestože podle § 18c odst. 5 zákona o advokacii a § 71 správního řádu má povinnost učinit tak bez odkladu.
12. Žalobkyně proto považuje napadená rozhodnutí za nicotná s tím, že touto argumentací se žalovaná jen snaží zakrýt svá vlastní pochybení a nedostatky zákona o advokacii a vyhlášky č. 120/2018 Sb. Nicotnost, resp. nezákonnost napadených rozhodnutí má za důsledek odepření práva na přístup k soudu podle čl. 36 odst. 1 a práva na právní pomoc podle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Žalobkyně z uvedených důvodů soudu navrhla, aby soud vyslovil nicotnost napadených rozhodnutí z důvodu jejich vnitřní rozpornosti ve spojení s neexistencí zákonného podkladu pro určení advokáta za úplatu a včasnosti žádosti, a dále aby zrušil ustanovení § 1 odst. 4 vyhlášky č. 120/2018 Sb., a předložil věc ve smyslu § 95 odst. 2 Ústavy Ústavnímu soudu, neboť o rozporu zákona s Ústavou si správní soud nemůže činit úsudek sám.

III. Vyjádření žalované

13. Žalovaná ve vyjádření k žalobě ze dne 5. 1. 2026 navrhla její zamítnutí a odkázala na obsah napadených rozhodnutí. Napadená rozhodnutí považuje za souladná se správním řádem i zákonem o advokacii. Dodala, že žalobkyně byla o nové právní úpravě poučena sdělením ze dne 6. 2. 2024, č. j. 10.32-000052/24-002, v řízení, jehož výsledné rozhodnutí rovněž neúspěšně napadla správní žalobou. Bez ohledu na změnu právní úpravy a uvedené poučení žalobkyně nadále postupuje stejně stereotypně a neuvádí jména alespoň dvou advokátů, u nichž se neúspěšně pokusila zajistit si poskytnutí právní služby před podáním žádosti.
14. Pokud jde o důvod neurčení advokáta, žalobkyně žádost podala již dávno po účinnosti novely zákona o advokacii, od které již uvedený zákon rozlišuje určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně a za úplatu. Žalobkyně žádala o určení advokáta za úplatu, uplatní se tak § 23 odst. 5 ve spojení s § 18c odst. 3 zákona o advokacii. Žalobkyně měla povinnost označit alespoň dva advokáty a prokázat, že jí v této věci odmítli právní službu poskytnout. Instituty ustanovení a určení advokáta musí zůstat instituty výjimečnými, a nikoli postupem pravidelným, ve vnímání žalobkyně až nárokovým. Žalobkyně byla opakovaně poučena o své povinnosti dva jí oslovené advokáty nejen

Shodu s prvopisem provedla S. K.

v žádosti označit, ale i osvědčit, že jí odmítli konkrétní poptávanou právní službu poskytnout. Žalovaná odkázala na některé předchozí rozsudky, kterými Městský soud v Praze obdobné žaloby žalobkyně zamítl.

15. Stran ne/včasnosti podání žádostí 1) žalovaná uvedla, že šlo o posouzení zákonného znaku „včas“ podle § 18 zákona o advokacii. Většina senátů Městského soudu v Praze vykládá tuto neurčitou právní normu tak, že žadatel musí být aktivní, musí se řádně a včas starat o svá práva, a nikoli „na poslední chvíli“, zde 10 dní před koncem lhůty pro podání ústavní stížnosti žádat žalovanou o určení advokáta. Dle převažujících závěrů správních soudů přibližně do dvou týdnů před koncem lhůty je již žádost opožděná a přibližně tři týdny před koncem lhůty je žádost včasná. V projednávané věci žalobkyně podala žádost 1) pouhých 10 dní před koncem lhůty pro podání ústavní stížnosti.
16. Žalovaná závěrem poukázala na to, že v případě všech pěti žádostí již předmět poptávaných právních služeb odpadl (kasační a ústavní stížnosti žalobkyně Nejvyšší správní soud i Ústavní soud odmítly, dovolání proti rozsudku Městského soudu v Praze, č. j. 14 Co 60/2025 odmítl Nejvyšší soud), a proto je toto soudní řízení ryze akademické, neboť i v případě zrušení napadených rozhodnutí by žalované nezbývalo než řízení o žádostech žalobkyně usnesením zastavit. Žalobkyni tudíž nemůže jít o skutečnou ochranu jejích práv. Žalovaná soudu navrhla, aby žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

17. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, a jedná se o žalobu přípustnou, splňující formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal na základě skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí a v mezích uplatněných žalobních bodů [§ 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (s. ř. s.)], jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti.
18. Dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
19. Soud nařídil na den 25. 3. 2026 ústní jednání. Žalobkyně se přípisem ze dne 19. 3. 2026 z ústního jednání omluvila z důvodu, že soud nedostal své úřední povinnosti vyslovit ve smyslu § 76 odst. 2 s. ř. s. nicotnost žalobou napadených rozhodnutí žalované z důvodu neexistence zákonného podkladu a s tím spojenou vnitřní rozpornost výroků obou rozhodnutí. Žalobkyně ve svém podání nepožádala o odročení ústního jednání, toliko se z jeho konání omluvila. Soud připomíná, že to byla žalobkyně, kdo v dané věci žádala o konání ústního jednání, nicméně z obsahu podání ze dne 19. 3. 2026 vyplývá, že žalobkyně již na konání ústního jednání, resp. na veřejném projednání své věci, nadále netrvá, čímž souhlasí s rozhodnutím věci bez jednání. Soudu je navíc z úřední činnosti známo, že žalobkyně se opakovaně (např. řízení vedené pod sp. zn. 5 A 96/2024, 11 A 128/2024, 3 A 19/2025, a mnoho dalších) k nařízenému jednání nedostavuje a z obdobných důvodů či bez udání důvodu se z účasti na jednání na poslední chvíli omlouvá. Soud považuje za zcela neúčelné nařizovat jednání, pokud se jej poté žalobkyně neúčastní, když jediným důvodem pro nařízení jednání byla žádost žalobkyně. Důvodem pro uskutečnění ústního jednání nebyla potřeba provést dokazování, protože žalobkyní navržená napadená rozhodnutí jsou součástí žalovanou předloženého správního spisu, kterým se dokazování neprovádí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS). Soud má tedy za to, že jsou splněny podmínky pro rozhodnutí ve věci bez jednání

Shodu s prvopisem provedla S. K.

podle § 51 odst. 1 s. ř. s. Soud proto rozhodl bez uskutečnění ústního jednání a nařízené ústní jednání zrušil. Žalovaná se z ústního jednání rovněž omluvila.

20. Pokud jde o námitky žalobkyně, jimiž sporuje právní posouzení žalované ohledně neuvedení a nedoložení svého tvrzení, že se neúspěšně pokusila zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou jí oslovených advokátů, je třeba podotknout, že totožnými námitkami žalobkyně ve věcech jejích neúspěšných žádostí o určení advokáta za úplatu podaných po 1. 1. 2024 (tj. po novele zákona o advokacii) se zdejší soud zabýval i v recentních zamítavých rozsudcích, např. z 21. 10. 2024, č. j. 18 A 17/2024 - 42, z 23. 1. 2025, č. j. 15 A 57/2024 - 53, či z 10. 4. 2025, č. j. 15 A 121/2024 - 43. Soud se přitom s právním posouzením dotčených námitek zdejším soudem ve shora citovaných rozsudcích zcela ztotožňuje, a proto z nich bude i v nyní posuzované věci plně vycházet.
21. S ohledem na to, že žalobkyně všech pět žádostí podala až po účinnosti novely zákona o advokacii, soud se řídil následující právní úpravou.
22. Podle § 18 odst. 2 zákona o advokacii *ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí a) právní porady podle § 18a nebo b) právní služby podle § 18c.*
23. Dále podle § 18c odst. 1 zákona o advokacii platí, že *žadatel, který není ve věci, v níž žádá poskytnutí právní služby, zastoupen jiným advokátem nebo osobou podle § 2 odst. 2 písm. a), má právo, aby mu Komora určila advokáta k poskytnutí právní služby. V téže věci může být žadateli určen Komorou advokát pouze jednou; to neplatí, odmítne-li v této věci dříve určený advokát poskytnout právní služby z důvodů uvedených v § 19, nebo nastane-li situace uvedená v § 20 odst. 2.*
24. Podle § 18c odst. 3 zákona o advokacii platí, že *nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.*
25. Dále je třeba připomenout § 23 odst. 3 zákona o advokacii, podle kterého *byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby bezplatně a spočívá-li právní služba v zastoupení v řízení před orgány veřejné správy a v řízení před Ústavním soudem, hrađí jeho odměnu stát podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, není-li stanoveno jinak. V ostatních věcech má advokát určený podle § 18c k poskytnutí právní služby bezplatně pouze nárok na poskytnutí náhrady podle stavovského předpisu. Ustanovení § 22 odst. 1 části věty za středníkem se nepoužije.*
26. Podle § 23 odst. 5 zákona o advokacii platí, že *byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu, hrađí jeho odměnu klient podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, nedohodne-li se advokát s klientem jinak.*
27. Konečně je třeba odkázat na § 23 odst. 5 zákona o advokacii, podle kterého *byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu, hrađí jeho odměnu klient podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, nedohodne-li se advokát s klientem jinak.*
28. Z citované právní úpravy je zřejmé, že § 23 zákona o advokacii s účinností od 1. 1. 2024 (tj. účinností novely zákona o advokacii) rozlišuje mezi určením advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby (odst. 3) na jedné straně a k poskytnutí právní služby za úplatu (odst. 5) na straně druhé. Normativní odkaz na § 23 odst. 3 zákona o advokacii v § 18c odst. 3 téhož zákona tak nepochybně má svůj nový význam. Je vhodné podotknout, že k zavedení

Shodu s prvopisem provedla S. K.

této dichotomie (fakticky trichotomie, viz bod 45 rozsudku zdejšího soudu sp. zn. 18 A 17/2024) došlo vlivem nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 44/21. Jeho důsledkem je, že zákon o advokacii již explicitně upravuje možnost požádat žalovanou o určení advokáta z jiných než příjmových a majetkových důvodů, tj. i za úplatu.

29. Je třeba zdůraznit, že žalobkyně nepopřela, že by žádala o určení advokáta za úplatu, čemuž nasvědčuje i nadpis jí zvoleného formuláře „*Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu*“, jak soud seznal ze správního spisu (k otázce zákonnosti a obsahu formuláře srov. body 53-56 rozsudku zdejšího soudu sp. zn. 18 A 17/2024). Nepochybně tak nežádala o určení advokáta za účelem poskytnutí právní služby na náklady státu dle § 23 odst. 3 zákona o advokacii. Právní služby si evidentně hodlala hradit sama. V takovém případě bylo její povinností splnit podmínku § 18c odst. 3 zákona o advokacii doložením žalované, že alespoň u dvou advokátů vyvinula (marnou) snahu si právní službu sama obstarat (tato podmínka nadále platí i pro žádost o bezplatnou právní službu nikoliv na náklady státu, srov. bod 48 rozsudku zdejšího soudu sp. zn. 18 A 17/2024). Tato povinnost jednoznačně plyne z výše citované účinné právní úpravy. Jedná se o logický požadavek, když určení advokáta je až krajní možností, poté co žadatel nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem a nemůže si zajistit poskytnutí právních služeb jinak (tj. smluvně) dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Nelze připustit, aby žadatel, který má prostředky (a i ochotu) si právní služby zaplatit sám, se automaticky bez vyvinutí jakéhokoliv úsilí obracel na žalovanou, aby toto úsilí za něj vyvinula ona. Žalobkyně ani sama netvrdí, že by splnila podmínku dle § 18c odst. 3 zákona o advokacii, tj. doložení oslovení a odmítnutí alespoň dvěma advokáty. Již jen z tohoto důvodu žalovaná nemohla jejím žádostem vyhovět. Žalobkyně tak tuto povinnost prokazatelně nesplnila.
30. V tomto ohledu soud zásadně nemůže přisvědčit tvrzení žalobkyně, že po účinnosti novely zákona advokacii uvedený zákon nestanoví žádné podmínky určení advokáta za úplatu, a že tedy nestanoví ani podmínku doložení neúspěšného pokusu zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou žadatelem oslovených advokátů. Žalobkyně zcela ignoruje závěry vyjádřené např. v opakovaně zmíněném rozsudku zdejšího soudu sp. zn. 18 A 17/2024 (a v mnoha dalších rozsudcích v jejích vlastních věcech). Soud uzavřel, že zákon o advokacii ve znění účinném od 1. 1. 2024 stanoví vícero podmínek pro určení advokáta žalovanou, které musí splnit rovněž žadatel o určení advokáta za úplatu. Jednou z těchto podmínek je i povinnost žadatele doložit odmítnutí poskytnutí právní služby alespoň dvěma advokáty. Je pravdou, že v bodě 48 rozsudku zdejšího soudu sp. zn. 18 A 17/2024 zdejší soud přisvědčil žalobkyni, že vlivem nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 44/21 nedošlo ke změně § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii. Žalobkyně se ale mylně domnívá, že by to mohlo mít na řešení nynější věci vliv. Soud totiž v témže bodě dále zdůraznil, že „(m)ezi stranami sporná podmínka (rozuměj doložení odmítnutí dvěma advokáty, pozn. soudu) platila již před účinností novely zákona o advokacii, a zákonodárce ji nově (implicitně) vztáhl i na možnost určení advokáta k poskytnutí úplatné právní služby. Takový postup není v žádném rozporu s nálezem Pl. ÚS 44/21 a není ani jinak protiústavní.“ Na těchto svých závěrech soud i nadále setrvává. Rovněž žalovaná postupuje podle novelizovaného zákona o advokacii reflektujícího uvedený nálezu Ústavního soudu. Žalovaná ve všech pěti napadených rozhodnutích odkázala na relevantní ustanovení zákona o advokacii a vysvětlila, že na základě této závazné právní úpravy byla žalobkyně povinna doložit, že marně oslovila dva advokáty za účelem poskytnutí požadovaných právních služeb. Jak již bylo uvedeno, tuto povinnost žalobkyně nesplnila.

Shodu s prvopisem provedla S. K.

31. Pro vydání napadených rozhodnutí tak nepochybně existoval zákonný podklad. Tím je soudem shora citovaná právní úprava v zákoně o advokacii, podle které žalovaná o žádostech žalobkyně o určení advokáta za úplatu rozhodovala. Pro posouzení nynější věci je klíčová právní úprava zákona o advokacii účinná od 1. 1. 2024. Není ani pravdou, že dosud nebyla soudy vyřešena otázka, zda se novela zákona o advokacii měla, či neměla projevit v § 18 odst. 2 zákona o advokacii za účelem vytvoření právního rámce i pro majetné žadatele. Bylo již výše řečeno, a potvrzeno i rozsudky zdejšího soudu sp. zn. 10 A 41/2024 a sp. zn. 14 A 43/2024, že novelizované znění zákona o advokacii již v souladu s ústavním pořádkem (viz nálezn Ústavního soudu Pl. ÚS 44/21) výslovně stanoví právní rámec i pro žádosti o určení advokáta pro poskytnutí právní služby za úplatu (k podmínkám, které musí žadatel v takovém případě splnit, viz výše). Ponechání původního znění § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii i po novelizaci podle soudu nepochybně obtoží, když jejich dikce nijak žadatelům nebrání domáhat se poskytnutí právní služby, ať již bezplatné, nebo za úplatu. Zákonodárce tak nemusel tyto podmínky nově přehodnocovat či uvádět do souladu s nálezem Pl. ÚS 44/21.
32. Pokud snad žalobkyně namítá, že možnost žádat o poskytnutí právní služby za úplatu není výslovně konkretizována v § 18 odst. 2 zákona o advokacii, soud na tom nevidí nic nezákonného či snad protiústavního. Právě § 18 odst. 2 písm. b) zákona o advokacii totiž odkazuje na právní služby podle § 18c téhož zákona. Z § 18c odst. 3 zákona o advokacii je pak zřejmé výše podrobně rozebrané rozdělení určení advokáta k poskytnutí bezplatných právních služeb a za úplatu. Způsob legislativního zakotvení určitého institutu je toliko otázkou legislativní přehlednosti, na případnou (ne)ústavnost zákonné úpravy to nemůže mít žádný vliv. Ta je v současné podobě, dle již ustálené judikatury správních soudů, v souladu s ústavním pořádkem (jak náležitě rozebral desátý senát zdejšího soudu v bodě 27 rozsudku sp. zn. 10 A 41/2024).
33. S ohledem na to soud neshledal zákon o advokacii v příslušném znění po jeho novelizaci účinné od 1. 1. 2024 rozporným s ústavním pořádkem. Nebyly tak splněny podmínky pro žalobkyni požadované předložení věci Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy.
34. Neurčení advokáta bylo i v posuzovaném případě oprávněné a napadená rozhodnutí už jen z tohoto důvodu obtoží. Postupem žalované nemohlo dojít ani k porušení práv žalobkyně na přístup k soudu dle čl. 36 odst. 1 ani práva na právní pomoc dle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.
35. K argumentaci žalobkyně, že v konečném důsledku musí žadatel nahlédnout do zákona, jelikož formulář žádosti o určení advokáta za úplatu nestanovuje doložení jmen dvou advokátů (ani jakým způsobem), a jde tedy o nedostatek vyhlášky č. 120/2018 Sb., i formuláře, jejichž nezákonnost a protiústavnost působí i nezákonnost a protiústavnost napadených rozhodnutí, konstatuje soud následující. Dle § 18c odst. 2 zákona o advokacii se žádost o určení advokáta k poskytnutí právní služby musí podat pouze na formuláři, jehož vzor stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou (byť tuto povinnost NSS zkorigoval v rozsudku z 28. 7. 2021, č. j. 8 As 138/2021–30, bod 16, kde zdůraznil obsahovou stránku žádosti, nikoliv stránku formální; podání v jakékoli formě musí ovšem stále obsahovat veškeré údaje požadované ve formuláři). Řádné vyplnění takto předem připraveného formuláře (resp. uvedení všech jím požadovaných informací v jiné formě) je proto nutno považovat za jednu ze zákonných podmínek pro úspěšné podání žádosti o určení advokáta. Zmíněný formulář pak v části druhé týkající se údajů o věci, která je předmětem žádosti, konkrétně po žadateli požaduje: *„Jména dvou advokátů, kteří odmítli právní službu ve věci*

Shodu s prvopisem provedla S. K.

poskytnout“. Požadavek na uvedení jmen dvou neúspěšně oslovených advokátů, který je z formuláře nadepsaného *Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu* zcela zjevný a nevyplývají z něj jakékoliv výjimky, má jednoznačnou oporu v zákonné úpravě, na niž soud, jak již shora vysvětleno, neshledává nic protiústavního. Soud dodává, že ten, kdo hodlá využívat institut žádosti o určení advokáta, by měl mít patřičné povědomí o aktuálním znění ustanovení zákona o advokacii, které tento institut upravují, a především by měl jednat v souladu s touto právní úpravou. V tomto směru postačí poukázat na jeden ze základních právních principů, jenž stanoví, že neznalost zákona neomlouvá.

36. Soud shrnuje, že žalovaná oprávněně dovodila povinnost žalobkyně doložit, že se marně pokusila oslovit alespoň dva advokáty a zajistit si u nich požadovanou právní službu. Jelikož to žalobkyně neučinila, žalovaná postupovala v souladu se zákonem, jestliže jejím žádostem nevyhověla a napadenými rozhodnutími jí advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu neurčila, což v dostatečném rozsahu a s patřičnými odkazy na zákonná ustanovení odůvodnila.
37. Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu každý z důvodů pro neurčení advokáta postačí sám o sobě k tomu, aby žalovaná advokáta konkrétnímu žadateli rozhodnutím neurčila, přičemž tento výklad nebyl překonán ani nálezem Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21, jenž se týká pouze těch ze zákonných důvodů, které souvisí s příjmovými a majetkovými poměry (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2024, č. j. 8 As 22/2024-57). Nedoložení jmen dvou marně kontaktovaných advokátů k žádostem proto samo o sobě obстоjí jako dostatečný důvod k zamítnutí všech pěti žádostí žalobkyně, a proto se již soud pro nadbytečnost nezabýval druhou žalobkyní v žalobě uplatněnou námitkou, v níž sporovala závěr žalované o opožděnosti jí podaných žádostí.

V. Závěr a náklady řízení

38. Na základě shora uvedených skutečností soud neshledal žalobu důvodnou. Proto v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s. žalobu výrokem I zamítl.
39. Výroky o náhradě nákladů II a III jsou odůvodněny § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Žalované pak žádné náklady nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, a proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, který o ní též rozhoduje.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem provedla S. K.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 25. března 2026

Mgr. Gabriela Bašná v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem provedla S. K.